

Justis- og
beredskapsdepartementet

Vår dato:
28.1.2021

Deres dato:

Vår ref.:
21/00017-4

Deres ref.:
21/157

HØRINGSSVAR - FORSLAG OM ENDRINGER I SMITTEVERNLOVEN - PORTFORBUD

Innledning

Politiets Fellesforbund er den største fagforeningen for ansatte i politi- og lensmannsetaten med 17 000 medlemmer. Vi vil ikke kommentere selve forslaget om et eventuelt portforbud så vårt fokus i høringssvaret er knyttet til våre medlemmers yrkesutøvelse til et eventuelt portforbud.

Generelt

Politiets ansvar og mål går frem av Politilovens §1, nr.2:

«Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig»

Videre går det frem av Politilovens §6 at tjenesteoppdragets mål skal søkes gjennom opplysning, råd, pålegg eller advarsel eller ved iverksettelse av regulerende eller forebyggende tiltak.

Riksadvokaten la i sin oppdatering av 6.november 2020 av de midlertidige direktivene for straffesaksbehandlingen under pandemien, til grunn at politiet fremover i større utstrekning bør prioritere strafferettslig håndhevelse av smittevernsbestemmelsene, også de lokalt vedtatte.

Politiet i Norge har generelt stor tillit i befolkningen. I den nylige fremlagte rapporten «Politiets innbyggerundersøkelse 2020» fremgår det at hele 82 % har ganske stor eller svært stor tillit til politiet. Tillit er ikke noe man får, men må gjøre seg fortjent til. Tillit må forvaltes med klokskap, og for politiet er ofte tillit avgjørende for en god løsning av et oppdrag.

Politiet forventes å få en sentral rolle ved kontroll, håndheving og sanksjonering av et vedtak om portforbud. Ifølge høringsnotatet har politiet allerede de nødvendige hjemlene gjennom Politilovens § 7 jf. § 6, for kontroll og håndheving. Imidlertid skal håndhevingen først og

fremst søkes løst gjennom dialog og håndheving slik politiet allerede i dag i utstrakt grad arbeider.

Særskilt om Politilovens § 7

Politiets Fellesforbund støtter departementets betraktninger omkring at håndhevelse av et eventuelt portforbud først og fremst søkes løst gjennom dialog og rådgivning, vil være mindre ressurskrevende og kunne bidra til å bevare de gode relasjonene til innbyggerne.

Imidlertid er det ikke like åpenbart for oss at håndhevelsen skal hjemles i Politilovens § 7.

Politolovens § 7 er opportunitetsforankret med ordlyden «kan gripe inn» og det må foretas en samlet situasjonsvurdering om det er hensiktsmessig å gripe inn eller ikke. Dette må allikevel sees oppimot politiinstruksens § 10-1 som omhandler «forebyggelse av lovbrudd».

Som det går frem av høringsnotatet, er portforbud både prinsipielt og praktisk sett, et svært inngripende tiltak, og det mest inngripende tiltaket som er vurdert innført i Norge etter andre verdenskrig. En innføring av portforbud kan vekke sterke reaksjoner.

Sett i lys av dette, mener Politiets Fellesforbund at politiets oppgaver oppimot kontroll, håndheving og sanksjonering av et **eventuelt** portforbud med fordel kan tas inn i Covid-19-forskriften. Nettopp fordi det er et svært inngripende og alvorlig tiltak for innbyggerne i en meget spesiell situasjon, bør hjemmelsgrunnlaget holdes adskilt fra politiets daglige reguleringer og knyttes oppimot den konkrete situasjonen.

Særskilt om behov for bistand – pkt. 6.10.3

Høringsnotatet foreslår Sivilforsvaret som den mest naturlige aktøren som eventuelt kan gi politiet bistand for å bemanne kontrollposter eller drive patruljevirkosomhet.

Sivilforsvarets ansvar og oppgaver er regulert i «Lov om kommunal beredskap, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret» (2010). Sivilforsvaret kan tre inn ved uønskede hendelser i fredstid.

Definisjonen av «uønsket hendelse», finner vi i Sivilbeskyttelseslovens § 3 a):

«Uønskede hendelser; hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur.»

Vi viser her også til Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2017/2846 omkring hva som er en uønsket hendelse og Sivilforsvarets egen veileder «Bruk av sivilforsvarets tjenestepliktige i fredstid» utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Politiets Fellesforbund kan ikke se at slik bistand som er foreslått i høringsnotatet, er hjemlet i dagens lovverk,

Høringsnotatet foreslår at Sivilforsvaret vil kunne tildeles begrenset politimyndighet med hjemmel i Politilovens § 20, 3.ledd, saklig avgrenset til håndtering av portforbud.

En slik tildeling vil kreve økt bruk av ressurser fra politiet ved at enhver som skal ha begrenset politimyndighet etter denne hjemmelen skal fremlegge uttømmende og utvidet politiattest jf. politiregisterloven § 41.

I tillegg er det et særskilt krav til gjennomført opplæring for å få begrenset politimyndighet. Kompetansen til å tildele begrenset politimyndighet ligger hos Politidirektoratet, men det fremstår som uklart hvem som skal ta kostnadene ved en slik opplæring samtidig som det fremstår som lite hensiktsmessig og iverksette slik opplæring både utfra tidsperspektivet og situasjonen vi står i.

Politiets Fellesforbund er derfor av den formening at det er for mye som er uklart omkring forslaget om bistand fra Sivilforsvaret til bemanning av kontrollposter og patruljering samt tildeling av begrenset politimyndighet, til at vi kan støtte forslaget.

Med vennlig hilsen
Politiets Fellesforbund

Sigve Bolstad
Forbundsleder

Saksbehandler:

Bente Elisabeth Bugge
Forbundssekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskreven signatur.